

GRUSOMHETENS TEATER

presenterer

Comte de Lautréamonts

SISTE SANG

Idé og regi: Lars Øyno

program

Albert Camus kaller Isidore Ducasse en genial gymnasiast. Knappt andre biografiske spor finnes om denne forfatteren enn et par klassekameraters erindringer fra skoledagene. Ducasse gav ut en bok under forfattersynonymet Comte de Lautreamont med tittelen ” Maldorors Sanger ”. Han rakk å skrive et forord til en annen (” Poesier ”) før han i en alder av 24 år døde i 1870 på et lite hotellrom i Paris. Det er bevist at han hadde leid et piano. Sene nattetimer satt han og akkompagnerte sine setninger med akkorder til de andre hotellgjestenes fortvilelse. Hans dødsattest underskrives den 25. november om morgenen av hotellverten.

Det går 50 år før surrealistene oppdager hans verk, Andre Breton kaller ham surrealismens far, og Salvador Dali er blant dem som trykket ham til sitt bryst.

Hvorfor bruker vi Lautreamont som grunnlag for et scenisk arbeid?

Forfatteren sier selv at hans poesi skal kunne leses av en 14 - års pike. Kan det være at jeg et øyeblikk ønsket å forfølge den romantiske linje fra forrige oppsetning ” Fjeldfuglen ”, å kripe enda lengre inn i ensomheten – bort fra det samfunnskritiske Norske Teater?

Lautreamont var helt alene. Rimbaud som det er nærliggende å sammenligne ham med var i byen og satt på de litterære kafeer. Hva er det som signaliseres fra dette ensomme univers som skal kunne forstås av en jente i puberteten? Hva vet ungdommen om ensomhet? Jeg er fristet til å si alt. Ensomheten må erobres for å finne fram til andre. Det unge menneske skal vokse seg inn i verden og må ta kontakt. Den som finner fram til seg selv finner hele verden, eller som Kristus sier: ” Den som kjenner alt men ikke seg selv, savner alt.”

”Ungdommen lytter til den modne alders råd, og har en ubegrenset tillit til seg selv” står det skrevet i ” Poesier ”. Lautreamont ser mennesket -og beskriver dets natur lik en

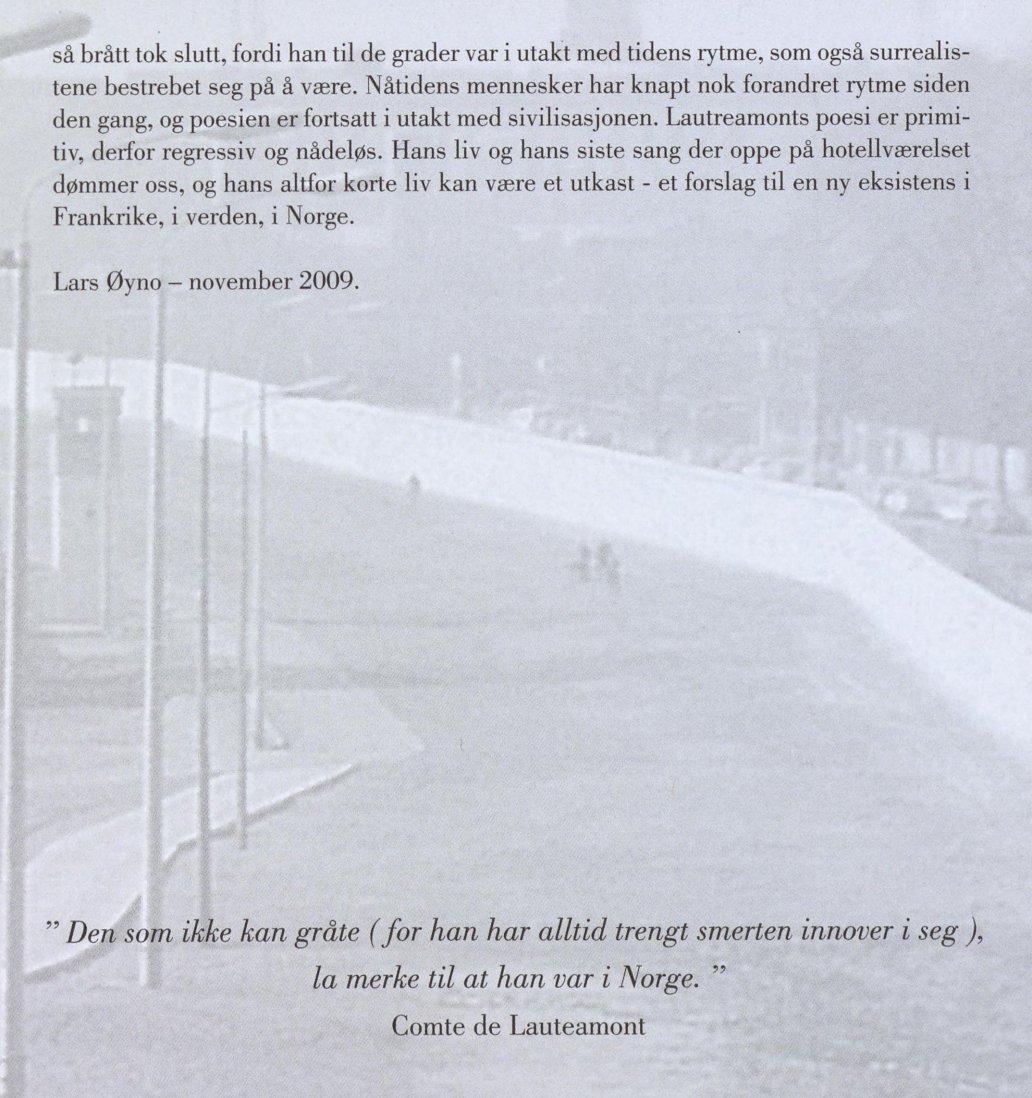
d 14g 196543

skolelærer. Klassekameratene mintes hans store interesse for zoologi. I skolegården ble han engang observert mens han i lang tid sto fordypet over en liten bille. Han elsket sin skolelærer i retorikk Monsieur Hinstin til hvilken han også dediserte sitt siste verk. En misforståelse ved en anledning vakte den gode lærers harme. Der Monsieur Hinstin med god grunn holdt klassikerne høyt kom eleven derimot etter lærerens oppfatning med klar kritikk av disse gjennom sin innleverte stil preget av uvanlige grep og ideer. Dette førte naturlig nok til gjensitting.

Hvor kommer forestillingens tittel inn? ”Siste Sang” hentyder til døden. ”Kunsten skal lære mennesket å dø” sier Schopenhauer. Jeg har satt denne tittel fordi vi beskriver dikteren i hans dødkammer på sitt værelse i Faubourg Montmartre. Men det er i tråd med dikterens prosjekt også uttrykk for menneskets svanesang. Likeledes er de mange forvandlingsprosesser beskrevet i diktningen ensbetydende med døden. En forvandling medfører en smerte, i mange tilfeller også lyst. Et spørsmål skal stilles: Har mennesket villet gjennomgå en forvandling, eller bedre; er mennesket på helbredelsens vei må man vel nesten få spørre? ”Vil pasienten bli frisk er han på helbredelsens vei.” (Seneca).

I Dovregubbens Hall forferdes Peer av at trollene vil gjøre mennesket til dyr. Men hvorfor skriver filosofen Boethius at onde mennesker, som opptar flertallet av menneskene, ikke er til. Jo, han mener at livet er betinget av det som vil liv, og at det som ikke vil liv, ikke kan eksistere.

Vil mennesket fremover må det bevege seg tilbake. Dette er henstillingen til leseren i åpningen av ”Maldorors Sanger”. Artaud er inne på det samme når han i sitt berømte radioprogram forteller at menneskets rette vei fremover er via en rituell form for dans bakover. En regressiv handling for å finne den rette vei fremover. Det er i kontakt med dette budskapet at jeg har villet gripe til Lautreamont. Kanskje var det derfor hans liv

så brått tok slutt, fordi han til de grader var i utakt med tidens rytme, som også surrealistene bestrebet seg på å være. Nåtidens mennesker har knapt nok forandret rytme siden den gang, og poesien er fortsatt i utakt med sivilisasjonen. Lautreamonts poesi er primitiv, derfor regressiv og nådeløs. Hans liv og hans siste sang der oppe på hotellværelset dømmer oss, og hans altfor korte liv kan være et utkast - et forslag til en ny eksistens i Frankrike, i verden, i Norge.

Lars Øyno – november 2009.

*” Den som ikke kan gråte (for han har alltid trengt smerten innover i seg),
la merke til at han var i Norge. ”*

Comte de Lauteamont

” Hvem åpner døren til gravkammeret mitt?

Jeg har jo sagt at ingen får komme inn.

Hvem De enn er fjern Dem! ”

Comte de Lautréamont

*

” O sweet and simple Kitty Bell!

You must know that there exists a tribe of men,

with wizened hearts and piercing eyes, armed with pincers and claws. “

Alfred de Vigny, *Stello*

*

“ There is only one animal... the animal is a principle. “

Balzac

*

“ Forklaringen skulle være følgende: da døden finnes overalt,

må det finnes graver overalt. Rovdyrene er graver. ”

Victor Hugo

*

”Når dere gjør det mannlige og det kvinnelige til ett og det samme slik at det mannlige ikke er mannlig og det kvinnelige ikke er kvinnelig. ”

Thomasevangeliet

Spilles 4. - 20. desember kl. 20
(ikke mandag og tirsdag) Grusomhetens Teater
Hausmannsgate 34, Hausmania.
Billetter: 22 20 30 95 og ved inngang

*

Medvirkende:

Odille Heftye Blehr

Lars Brunborg Rita Lindanger

Gjøril Bjercke Sæther - *kostymer* * Jan Skomakerstuen - *lys*

Janne Hoem - *inspisient* * Per Bogstad Gulliksen - *produsent*

Trude Sneve - *masker* * Thor Eriksen - *teknisk design*

Thomas Sanne - *tekniker*

*

Takk til:

Abilsø Skole v/ Odd Fossengen og Birgitte Bell

Enebakk Kommune v/ Knut Grøholt

Aspheim Flygler v/ Joakim Sigvaldsen

Bislett Bilutleie v/ Hans Otto Beckstrøm

*

Støttet av Oslo Kommune, Fond For Utøvende Kunstnere, Jon Strands Minnefond.

www.grusomhetensteater.no